

J O S E P P O U S I P A G E S

E N E L

T E A T R E C A T A L A

I

L ' H O M E

1.

Es difícil de substreure's, així que hom emprèn ^{la} ~~una~~ valoració crítica d'un autor català, al plany que més d'una vegada ha estat expressat ^{per} ~~sota~~ ~~d'~~ altres plomes: a Catalunya manquen llibres de memòries, biografies, epistolaris. Es a dir, tot allò que podria servir de document de primera mà per a construir, sota l'obra que ens ha pervingut d'un autor, la seva figura moral, els accidents de la seva existència, les raons i el significat del seu missatge. Sense aquests ^{dades} ~~elements~~ ^{elements} hom risca molt sovint de trabuegar-ne els termes, de confondre els ~~termes~~ ^{elements} essencials d'una obra amb aquells que només són accessoris. I si és cert que, per a la recta valoració d'una obra literària, -en tant que realitat completa, de fet artístic, independent del seu temps i del seu creador, -n'hi ^{hauria d'haver} ~~ha~~ prou amb la simple consideració de tal obra, que ja marca amb ^{una} ~~prou~~ ^(suficient) claredat la corba evolutiva de l'autor i la reeixida dels seus propòsits, també ho és que, cada vegada més, s'imposa el costum de considerar l'obra en funció de l'autor, de situar-la en un ambient i en una situació social i cultural, de relacionar-la amb les dades biogràfiques que ens són pervingudes de l'escriptor. Hom ha creat, àdhuc - sobretot a França, país de les obstinades recerques biogràfiques per part de devots sovint indiscrets de figures de tota magnitud de la literatura - un gènere que no s'atura en els límits de la vida privada, que cerca en les intimitats de la fisiologia, en les febleses del cor i de la carn, les raons del geni o les fites de la inspiració. Es cert que, de Rousseau ençà, no han pas mancat els escriptors que, amb una sinceritat que sovint només és de façana, ens han detallat amb peces menudes llur existència, comprnent-hi els amors, les dissorts i les flaqueses d'uns caràcters no pas sempre a l'al

tura de les intel·ligències. El nom d'André Gide és obvi com a exemple d'aquesta dèria autobiogràfica: ¿qui la ~~missa~~ censuraria, tanmateix, que volgués esbrinar, àdhuc a través de les preteses confessions, les raons ideològiques, estètiques o sentimentals d'una obra literària presa com a creació artística pura, independentment dels incidents d'una vida? Sense l'autor, l'obra no existiria. I aquesta, que pot ésser - Freud ja ens ho ha demostrat a grateient, i els seus seguidors o contradictors no han pas mancat de fer-ne la demostració - la sublimació d'uns desigs o afanys reprimits en la vida real de l'escriptor tant com la disfressa d'aquests afanys; l'expressió d'una madura weltanschauung com el reflexe canviant d'un esperit en perpètua evolució - en disponibilitat, per a emprar un terme de moda, - aquesta obra explica en realitat i perpetua la vida del seu creador. Tant o més que el ministre del gran duc de Weimar o que el semidéuolímpic d'Eckermann, Goethe és Faust, Werther i Wilhelm Meister, com Nietzsche és Zaratustra, i - per a seguir la corba "catalana" d'aquesta equació - com Joan Maragall és el Comte Arnau, Ulisses i Serrallonga.

Per això, tot i deplorar els excessos de tafaneria morbosa, la complaent exhibició de roba bruta a què hom s'ha lliurat en certs països a l'entorn de grans i mitjanes figures de la literatura, no podem estar-nos de lamentar l'extrem oposat a què ens han acostumat els costums ibèrics: l'absència gairebé total de diaris, memòries i estudis biogràfics de primera mà, que sovint priva els crítics dels elements indispensables d'exploració d'una obra que completa una vida. Entre aquests elements, els autobiogràfics són els més preciosos: les pàgines apassionades d'En defensa pròpia ens diuen més sobre el caràcter i la psicologia de Verdaguer que tota la resta de la seva obra i àdhuc que la part que coneixem del seu epistolari; les Memòries encara inèdites de Narcís Oller hauran d'aclarir, un dia, no sols molts dels seus temes d'inspiració, de les seves fonts literàries, sinó ~~de~~ l'ambient, ~~de~~ la societat on trobaven llur humus propici; els dos preciosos documents autobiogràfics de Maragall, escrits als vint-i-cinc i als cinquanta anys, respectivament, marquen amb patètica claredat l'evolució d'un esperit, del dubte insatisfet ^{fins} al total acompliment d'una vocació humana i artística. I és més de doldre la manca de documents semblants que ens il·lustressin sobre les altres grans figures de les nostres lletres i de la nostra política, no tan sols per les cla-

ricies que ens aportarien sobre l'esperit de llurs propis autors, sinó per l'ajut que serien per a aquells que volguessin fer reviure un ambient una societat, uns homes que caracteritzaren una època i feren possible uns moviments literaris, polítics o estètics. Penso, en escriure aquestes ratlles, en un llibre important, encara inèdit: Quaranta anys d'advocat a Barcelona (1896-1936), d'Amadeu Hurtado. Penso també en les ^{memories} ~~memories~~ ^{autobiogràfiques} ~~autobiogràfiques~~ ^{rius}, bon xic reticents, però plenes d'interès humà i de sobre-entesos eloqüents, de Carles Soldevila; ^{les memòries, copioses i detallades de} ~~els records literaris que anuncia~~ Josep M. de Sagarra ~~podran entrar~~, ^{també} ~~també~~, en aquest mateix rengle. Com hi poden entrar ja des d'ara les interessants pàgines sobre Pere Coromines i el seu temps, escrites precisament per Josep Pous i Pagès a ran de la mort del que fou gran amic seu i, un dia, company de periodisme al Poble Català.

La relectura d'aquestes pàgines de l'autor de L'Endemà de Bodes, després d'un seguit de ~~converses~~ ^{col·loquis} amb l'infatigable conversador que ~~es fa~~ ^{es fa} Pous i Pagès, ~~ben~~ ^{ben} desitjar encara més que ~~el~~ ^{seu} projecte, manta vegada exposat, ~~que ell té~~ ^{hagues pogut trobar} d'escriure unes memòries, ~~trobi~~ ^{trobi} una realitat plena, perquè l'autobiografia de Pous, ja iniciada amb les llunyanes ~~proses~~ ^{proses} De l'ergàstula i que es prolonga amb els records suscitats per la figura desapareguda de Pere Coromines, ~~ha de tenir~~ ^{hauria tingut} un extraordinari interès, no sols humà i literari, sinó col·lectiu: ~~avui dia~~, en efecte, i no dubto gens en fer aquesta afirmació, Josep Pous i Pagès ~~és~~ ^{era} ~~el~~ ^{l'escritor} català vivent que encarna ^{va} amb més plenitud i amb més noblesa les característiques essencials del caràcter i la intel·ligència catalana; la seva obra sense ~~alts~~ ^{alts} ni baixos, governada per un pensament i un seny autènticament racials, dóna una imatge fidel, ni excessivament optimista ni pejorativa del nostre poble. El seu mestratge indiscutit ~~està~~ ^{va} buit de tota petulància, de tot sistematisme. Curiós de totes les novetats, s'apropa ^{va} amb ulls simpàtics, però ben oberts, a l'obra de la joventut, sense plànyer els blames ni els elogis, però tampoc els bons consells, les correccions, les receptes segures del bell escriure o el recte pensament. I tot això, que al llarg d'una conversa es prodiga ^{va} generosament per a gaudi de l'interlocutor, mereix ^{ia} de restar estargit en les pàgines d'un llibre, per a profit i estimul d'un ample públic.

són dues passions - la passió generosa per la política, pel benestar humà, per la dignitat i el progrés socials; la passió amorosa, el més segur mitjà d'arribar a compenetrar-se amb els sentiments i els neguits d'altri - a les quals sempre ha estat fidel. Dues passions que expliquen i vertebraren la seva obra, tot donant a l'autor la seva penetració en les ànimes dels seus personatges i l'idealisme que sura per damunt de totes les intrigues lloordes o enlairades que ens relata.

Batxiller als quinze anys, l'any 1888 es planteja el problema de triar una carrera. La tria ja sembla feta; no hi ha pas cap coacció paterna, però. El minyó serà metge, i se'n va a Barcelona per fer l'ingrés i començar ~~la carrera~~ els estudis a la Facultat. L'ambient universitari d'aquells anys era bullanguer i pocasolta; els estudiants es revoltaven perquè sí, primordialment per a avançar d'uns quants dies la data de les vacances; els catedràtics estaven mal pagats i només pensaven en els problemes de l'escalafó. L'adolescent ja es sentia un home per la reflexió i les preferències, i li era impossible de sotmetre's a aquell ambient rutinari i sense cap valor científic. Per molt que féu, no ~~hi fou~~ ^{possible} d'interessar-se a la carrera ni als professors. Només una assignatura ^{amb} ~~la~~ ^{passió} ~~la~~ histologia, perquè el catedràtic que l'ensenyava a Barcelona en aquells anys es deia Santiago Ramon i Cajal.

Al cap de tres anys, convençut de la seva manca de vocació i de la seva incompatibilitat amb tot estudi universitari, el minyó empordanès va abandonar la carrera. Per aquell temps s'havia enamorat d'una noia barcelonina i el metge frustrat va aconseguir de convèncer els pares que la seva veritable vocació eren els negocis. Als vint anys es casava amb la seva mília ciutadana i intentava de fer marxar una indústria. L'assaig fou desastrós, i aviat es va convèncer que tampoc no havia estat fet per a comerciant; tingué el bon seny d'arrendar la fàbrica i d'abandonar la ciutat, anant-se'n a viure amb la muller i els fills a la casa pairal, a Avinyonet de l'Empordà.

Som a les acaballes del segle. Les dèries literàries de la seva adolescència rebroten, estimulades per una veritable disbauxa de lectures variadíssimes. Com ^{a tota} la joventut d'aquella època, l'anarquisme l'impressiona, i la Revista Blanca és, un quant temps, el seu pa espiritual. Escriu desordenadament, i el problema de la llengua es planteja amb una

anguniosa urgència. Sent com és d'artificial la seva expressió en una llengua literària que no li és pròpia, però que ha après en els llibres i que, per mimetisme, li sembla de posseir. I al mateix temps, troba immaturs els seus coneixements de l'idioma propi, del català de cada dia, ric de lèxic i gustós de girs, però mancat en el seu esperit de la civil flexibilitat que li cal per a fer-se'n un instrument literari. Es el problema que es planteja, de la Renaixença ençà, i fins a l'obra normativa de Pompeu Fabra, a tot escriptor català que sent l'exigència artística de fer-se un vehicle apte d'expressió de la llengua que ha après dels lla-vis de la mare -"la llengua als meus sentits més dolça que la mel", com diu l'Aribau, que tanmateix escrivia en castellà les seves cartes.-

Fou probablement l'amistat amb Ignasi Iglésies, amb Amadeu Vives, amb la gent de L'Avenç, ^(junt amb) l'exemple altíssim de Maragall, ~~qui~~ allò qui féu la balançada. El seu debut com a escriptor català és ^(en una revista que produïx) ~~en una revista que~~ ^{dirigit} ~~per~~ Ayné Rabell i que es deia Catalunya Artística. Pous i Pagès hi feia uns comentaris setmanals, molt aguts i intencionats, signats amb el seu ~~nom~~ ^{seudnim} "Josep Piula". L'estada a Avinyonet li dona lleures per a llegir, per a meditar, per a escriure. Intenta la novel·la, i les quatre que ha publicat, així com el volum de narracions més breus que es diu "Empordaneses" duen l'empremta d'aquells anys fecunds en reflexió i en assimilació d'experiència. Però ~~potser, a despit dels~~ ^{Aconseguint} ~~èxits~~ ^{Per la vida,} la seva primera novel·la, produeix una veritable sensació; la pàgina central de La Vanguardia reproduceix, íntegra, el primer capítol del llibre; el Jordi Fragonal, nou anys més tard, es posarà al primer rengle de la novel·la catalana, i les seves repetides reedicions confirmen la seva gran categoria; ^{Però} un altre gènere s'endua les preferències del novell escriptor català: el teatre. Des d'Avinyonet mateix s'hi assaja: l'any 1900 escriu El Mestre Nou; l'any següent és Sol Ixent, que pel 1902 puja a les taules del Romea, amb un èxit apreciable de públic i de crítica. La temporada següent estrena El Mestre nou, i això decideix l'autor a tornar-se a instal·lar a Barcelona amb la família. La seva vocació ja està decidida.

3.

La primera obra escènica que estrenà Pous i Pagès fou, ja ho hem vist Sol Ixent. Es curiós de transcriure l'opinió que aquesta estrena va me-

reïxer a un crític anònim, en un setmanari barceloní: "Es obra d'un autor jove. Ben clar ho denota la seva construcció i la valentia dels pensaments que tot sovint s'hi destaquen. L'assumpte no té res de nou i és tan curta l'acció que valia la pena de desenvolupar-la en menys temps; no obstant, el senyor Pous i Pagès ha sapigut donar interès especial a lo que parlen els personatges, valent-se d'una sobrietat de llenguatge i d'una justesa de diàleg que el col·loquen a l'altura de les millors esperances del teatre.

"Els actors, en general, bastant insegurs, distingint-se, per xò, els Srs. Soler i Borràs i la Sra. Delhom." (1)

Al mateix setmanari trobem ressenyat el debut triomfal de l'actriu japonesa Sada Yacco. Vuit dies més tard, és el debut d'una companyia francesa al Principal, amb les novetats de l'època: La Robe rouge i Blanchette, de Brioux, i obres de Paul Hervieu, Lavedan i Courteline, amb alguns vodevills i ^{amb} obres de repertori, com L'abbé Constantin, La dama de les camèlies i l'inevitable Maitre des Forges. Pel setembre va tornar a Barcelona, per a fer una temporada que havia de durar vint dies i passà de dues mesades, la companyia italiana de la gran Vitaliani, amb obres noves i ja conegudes. Les obres que s'estrenaven al Romea, seu permanent del teatre català, no arribaven mai a la gosadia de les que feien córrer els barcelonins a aplaudir les companyies francesa o italiana. Duraven, en general, vuit dies a la cartellera, i per una d'original se n'estrenaven dues més o menys traduïdes o adaptades pel Sr. Ferrer i Codina o per l'empresari mateix, el Sr. Franqueza. Al teatre castellà es donaven obres de Galdós, els Quintero, Benavente i Marquina; les traduccions de L'Arlesiana de Daudet i Casa de Nina, d'Ibsen. Es l'any també de La Pecadora i Aigua que corre, de Guimerà; dels Jocs Florals de Camprosa de Rusiñol; l'any de la mort del Dr. Robert,ⁱ de Mossèn Cinto, amb les grans manifestacions cíviques de dol i alhora d'afirmació que són llurs enterraments, preludi d'altres igualment inoblidables. (Sembla com si els barcelonins aprofitessin la mort d'un dels seus grans homes per a acorrugar-se al seu entorn, com mai no han sabut fer en vida, i per a expressar així el fons comú de sentiment que els uneix.) Es l'any de la primera vaga general a

(1) N.N.M. a "La Esquella de la Torratxa", 16 maig 1902- pag. 314.

Barcelona i de les festes de la Mercè més lluides que s'hagin mai celebrat. La ciutat passa de mig milió d'habitants, i arreu hi ha ferment de renovació. Fa un any just que s'han celebrat les famoses eleccions dels "quatre presidents", desfeta sensacional del caciquisme barceloní; l'estrella d'un jove demagog que es diu Lerroux comença la seva vertiginosa ascensió, paral·lela a la d'un altre jove que es diu Francesc ~~Maldà~~ Cambó. Pous i Pagès és massa sensible a tots els atractius que ofereix aquesta ciutat anàrquica i cosmopolita, burgesa i revolucionària, plena de rauxes i de sobtats abaltiments - febres de creixença - que haurà d'estigmatitzar, anys a venir, Maragall, en la seva Oda d'enamorat lúcid. I s'instal·la a Barcelona, després de l'estrena d'El Mestre Nou, una obra que acusa les mateixes característiques que ja assenyalaria l'anònim crític de "L'Esquella", però presentades amb una traça en la construcció de la trama, amb un dramatismen en les escenes, que ^{haurien} ~~han~~ de cridar per força l'atenció d'un públic despert - però el que va al Romea no ho és pas gaire, hom diria.

Ho és tan poc, que l'estrena de L'Endemà de Bodes, aquesta meravella de construcció i de psicologia, una de les autèntiques obres clàssiques del nostre teatre, que té lloc l'any següent - 14 d'octubre de 1904 - és un fracàs complet. Ni els espectadors ni la crítica no ~~es~~ ^{se} donen ~~com~~ ^{te} que els ha estat presentada una comèdia que és una veritable síntesi del caràcter empordanès; van veure-hi una simple mostra del "teatre d'espardenya", ingredient obligat de la nostra escena, ^{però?} sense pagesos grotescos ni pageses sentencioses, ni cap d'aquelles restalleres d'esgarips, grates als actors peresosos, que feien el paper de conflictes dramàtics. L'Endemà de Bodes es representa ~~exiguament~~ només nou vegades i produeix com a drets al seu autor exactament 72'50 pessetes. Es una gran decepció per a Josep Pous i Pagès. Una ~~gran~~ ^{tan gran} decepció que arriba a fer-lo dubtar de l'autenticitat de la seva vocació d'autor dramàtic, i que no és pas compensada per l'èxit de dues comèdies intrascendents en un acte: Un cop d'estat i scherzo o de l'assaig de drama popular en un acte El Drac. L'escriptor s'està vuit anys apartat del teatre - l'estrena dels Visionaris, un drama que té en cartera des del 1902 i que no puja a les taules fins a set anys després, no el pot pas treure tampoc del seu retratament - i es lliura a la novel·la: Quan se fa nosa, Empordaneses, Revol-

ta i La vida i la mort d'en Jordi Fragonals, que és la darrera i la que el situa d'una manera decisiva entre els primers novel·listes catalans.

En aquesta anys, també, Pous i Pagès troba un altre exutori a la seva vocació literària. Un exutori, alhora, a les seves exigències d'idealisme i d'acció: el periodisme. L'any 1905, després de l'escissió que es produí a la Lliga Regionalista amb motiu de la visita reial a Barcelona, els dissidents, acabadillats per Ildefons Sunyol i Jaume Carner, fundaren un setmanari, El Poble Català, i Pous i Pagès, amic de la majoria d'aquells homes, hi entrà com a redactor. Els fets del 25 de novembre d'aquell any, el moviment de la Solidaritat Catalana que en provingué i les conseqüències que al seu torn aquest va tenir dintre el republicanisme barceloní varen donar naixença al Partit Nacionalista Republicà, el qual prengué com a portavoc El Poble Català i el convertí en diari. Per la seva redacció passaren, de Rovira i Virgili a Pere Coromines, ~~passant per~~ una selecció de la intel·lectualitat liberal catalana. No insistiré en evocar aquella època, descrita ja pel mateix Pous en les pàgines necrològiques de Pere Coromines que ja he esmentat i que deuran publicar-se en el lloc corresponent d'aquestes obres completes del seu autor. Durant aquells anys es produeix un d'aquells absurds processos per delictes de premsa que fa possible la Llei de Jurisdiccions i Pous i Pagès és condemnat a sis mesos de presó. La pena era tan desproporcionada amb el suposat delictes, que un moviment d'opinió i una campanya periodística i parlamentària obligà el govern a ~~maximit~~ concedir un indult general, el qual reduí a una mesada el temps de reclusió. D'aquest incident ens n'ha restat un llibre, De l'ergàstula, inici d'una autobiografia sincera i ple de pàgines emotives.

L'any 1911, l'Ajuntament de Barcelona, a instàncies del dramaturg Ignasi Iglésies, que en formava part, ^{amb a regidor} votà una subvenció de trenta mil pessetes al Sindicat d'Autors Dramàtics catalans per a muntar una temporada de teatre català. Aquesta temporada visqué en un ambient d'hostilitat per part de la premsa barcelonina i adhuc del públic, que trobava escandalosa la liberalitat del Consistori de la ciutat. Una de les estrenes que més honorà aquesta temptativa fou la de Nausica, la tragèdia de Joan Maragall, traspasat feia pocs mesos. Però la crítica feu el buid més complet a aquesta obra i els espectadors no volgueren adonar-

se de les seves belleses. En la mateixa temporada, al teatre Eldorado de la Plaça de Catalunya, Josep Pous i Pagès tornà a l'escena amb una obra còmica: En Joan Bonhome, estrenada l'11 de maig de 1912, i el protagonista de la qual va indissolublement unit al record d'un dels actors més dotats que hem tingut en els darrers cinquanta anys: Domènec Aymenrich. A l'octubre del mateix any, i al teatre Espanyol, on s'havia traslladat la temporada del Sindicat d'Autors, va estrenar Senyora Avia vol marit, una de les obres mestres del nostre teatre còmic i potser el major i més durador èxit de públic del seu autor.

Però aleshores es produeixen dos fets correlatius. Es la gran temporada de teatre estranger en català que fa Margarida Xirgu al teatre Principal, ^{orientada per} ~~amb~~ un esperit tan despert i informat dels corrents europeus com Salvador Vilaregut. Les obres que s'estrenen duen al públic barceloní habitual del Romea una sorpresa sensacional: allò que veuen és teatre, teatre de debò, que emociona i diverteix, que els diu coses que fan pensar i sentir. La comparació amb les coses que han vist fins aleshores al carrer de l'Hospital ha d'ésser fatal per a la llar conservadora de la nostra escena. ^{la pràctica desapareix que els seus autors-empresaris i els seus adaptadors.} Altra novetat: els actors es saben el paper, no es limiten a dir-ne unes quantes paraules, repetint un tipus i uns tics que han estargit invariablement per a totes les obres. I es produeix la gran crisi del teatre català, crisi que no trobarà solució fins que surti, l'any 1917, un Mecenat per a la nostra escena, assistit d'un autèntic home de teatre, ^{que serà} ~~de~~ l'empresari més complet que s'ha donat a Barcelona.

~~Però~~ Aquests anys han d'omplir-se d'alguna manera, si és cert que el teatre català respon a una necessitat espiritual dels barcelonins. I un dels títols de glòria de Josep Pous i Pagès és d'haver-se llançat a l'aventura de fer d'empresari, i de muntar l'any 1914 una temporada al teatre Espanyol, que donarà a conèixer moltes obres i molts autors i que després anirà, en un heroic pelegrinatge, a dur els seus espectacles per les ciutats i viles de Catalunya. En aquella temporada, l'autor-empresari estrena Patria, Sang Blava i la comèdia en un acte Una llegua de mal camí. Aquesta vegada sembla que l'èxit ha estat aconseguit: públic i crítica són unànimes en l'aplaudiment. Però, passades unes quantes representacions, la gent no va al teatre i cal renovar el cartell. La temptativa es salda, ^{malauradament} una vegada més, amb un gran dèficit.

L'any 1916, en un intent molt interessant per a suscitar un teatre de tipus històric i ensem exemplar, que caldrà estudiar detingudament al seu lloc, Pous i Pagès ha escrit Damià Rocabruna, el Bandoler. I és amb aquesta obra que col.labora a la temporada que, l'any següent, farà la nova empresa del patrici reusenc Evarist Fàbregas, al Romea. S'ha reprès, per una colla d'anys, ja sigui al vell teatre del carrer de l'Hospital, ja al Novetats, també tradicionalment lligat amb la nostra escena, la continuïtat de la tasca dramàtica dels nostres escriptors. Si la iniciativa del mecenas de Reus, potser mal enfocada del punt de vista financer - no és pas d'avui, que els homes d'affers resulten uns ingenus incorregibles, en plantejar negocis que escapen a llur rutina diària o a la influència d'una sort amiga - fracassa al cap d'unes temporades, té la virtut de suscitar la vocació d'un home com Josep Canals, que sent el teatre i estima l'escena catalana, i que amb un bon gust que li fa excloure les bajanades i les concessions al gros públic que massa sovint havien malmès les campanyes del Romea, dóna una llar segura a un arreplec de bons actors i a tots aquells escriptors catalans que vulguin provar fortuna a les taules. Potser la seva concepció del teatre és massa realista - el principal termòmetre de l'èxit, per a ell, són les xifres de l'entrada, i a elles s'atèn per a regular la permanència de les obres al cartell - però les audàcies no l'espanten, dóna entrada als autors novells i duu també, regularment, a Barcelona, les obres estrangeres més notables, per revolucionàries que siguin. M'he estès una mica en aquest elogi de Josep Canals, perquè al seu costat va trobar-se sempre, home de segur consell i tast infal.lible, Josep Pous i Pagès, esdevingut l'autor número u del teatre català, per la regularitat, el to ciutadà, la intel.ligència de les obres que va donant, temporada darrera temporada, a la nostra escena. Rei i Senyor, Papallones, Flacs naixem, flacs vivim, Tardania, Primera volada, Puput, o el joc de l'amor i l'interès, Maria Lluisa i els seus pretendents, fins a la darrera obra en data del teatre de Pous i Pagès, que és, per ara, La vida a les palpentès, aquestes comèdies vertebrèn les temporades de teatre català al Romea o al Novetats i mantenen constant una lliçó de civilitat, de mesura, de moral en el més alt sentit del mot, i constitueixen la millor biografia del nostre autor.

Elements per una Bibliografia de Josep Pous i Pages

OBRES COMPLETES DE

JOSEP POUS I PAGES

(1873 - 1952)

TAS. 531(12)

T E A T R E

- 1.- El mestre nou - drama en tres actes - setembre 1900
Estrenat al Teatre Romea el 16 de gener de 1903.
- 2.- Sol ixent - comèdia dramàtica en dos actes - octubre 1901
Estrenada (en una primitiva versió en tres actes)
al Teatre Romea el 12 de maig de 1902.
- 3.- Visionaris - drama en tres actes - ~~novembre~~ juliol 1902
Estrenada el 10 d'abril de 1909 al Teatre Novetats
- 4.- L'endemà de Bodes - comèdia en tres actes.- Setembre-octubre 1903
Estrenada al Teatre Romea el 14 Octubre 1904.
- 5.- scherzo - comèdia en un acte - 1905 - estrenada al Principal en 1906.
- 6.- Un cop d'estat - comèdia en un acte - ,, al Teatre Romea el 5 de
desembre de 1905.
- 7.- El drac - assaig de drama popular en un acte - estrenat el 23 de maig
de 1907 (exclòs per l'autor del seu Teatre complet)
- 8.- En Joan Bonhome - comèdia en quatre actes - 1912 - estrenada al Teatre
Eldorado el 11 de maig de 1912.
- 9.- Senyora àvia vol marit - comèdia en quatre actes - estrenada al Teatre
Espanyol el 24 d'octubre de 1912.
- 10.- Pàtria - tragicomèdia en tres actes .- Estrenada al Teatre Espanyol el
28 de febrer de 1914.
11. -Una llegua de mal camí - sàinet en un acte - juliol de 1913 - Estrenat
al Teatre Principal de Figueres a la primavera
de 1913 i al Teatre Espanyol de Barcelona el 21
de març de 1914 sota el títol "Apretats però no
escanyats o una llegua de mal camí".
- 12.- Sang blava - comèdia en tres actes. Estrenada al Teatre Espanyol el 28
de març de 1914.
- 13.- Dama Rocabruna y el Bandoler - Tragicomèdia romàntica en quatre actes,
30 de març de 1916 - Estrenada al Teatre Romea
a darrers de l'any 1917.
- 14.- Retorn de tempesta - diàleg - 14 novembre 1916 (no estrenada)
- 15.- La mel i les vespes.- comèdia en tres actes - 17 desembre 1917 - Estre-
nada al Teatre Romea el 31 de març de 1918.

- 16.- Rei i senyor - Tragèdia domèstica en tres actes.- Agost-octubre 1916.- Estrenada al Teatre Romea el 22 de setembre de 1918.
- 17.- Papallones - Comèdia en tres actes - Juny-juliol 1918 - Estrenada al Teatre Romea a de 1919.
- 18.- Flacs naixem, flacs vivim - Comèdia en tres actes - Juliol 1919 - Estrenada al Teatre Romea el 17 d'octubre de 1919.
- 19.- No tan sols de pa viu l'home- Comèdia en tres actes - Setembre-desembre 1919.- Estrenada al Teatre Romea el 20 d'abril de 1920.
- 20.- Quan passava la tragèdia- Farsa en tres actes - Octubre 1918 - Estrenada al Teatre Romea el 19 de novembre de 1920.
- 21.- Tardania - Comèdia en tres actes- Novembre 1920 - Estrenada al Teatre Romea el 15 de febrer de 1921.
- 22.- Primera volada - Comèdia en tres actes- setembre 1921- Estrenada al Teatre Romea el 16 de novembre de 1921.
- 23.- Puput, o el joc de l'amor i l'interès.- Comèdia en tres actes.- Març 1927 (revisada a Ollidrgues per l'octubre de 1941). Estrenada al Teatre Novetats el 27 d'abril de 1927.
- 24.- Maria Pluïsa i els seus pretendents - Comèdia en tres actes - 1927 ? Estrenada al Teatre Novetats el de març de 1928.
- 25.- La vida a les palpentas - Comèdia dramàtica en tres actes- 1929-1930, revisada pel 1950.- Estrenada al Teatre Novetats el 24 de març de 1930.

Traduccions.

- 26.- La mel a la boca (La petite fonctionnaire) - comèdia en tres actes, d'Alfred Capus, estrenada al Teatre Tivoli de Barcelona el 21 de juliol de 1920.
- 27.- El foc que es revifa malament (Le feu qui reprend mal) - Comèdia dramàtica en tres actes, de Jean-Jacques Bernard, estrenada al Teatre Novetats el 3 de maig de 1929.
- 28.- Martina (Martine)- obra dramàtica en cinc episodis de Jean-Jacques Bernard, estrenada al Teatre Novetats el 1930 ?
- 29.- La carrossa del Sant Sagrament (Le carrosse du saint-Sacrement) Comèdia en un acte, de Prosper Mérimée, versió catalana no estrenada. Escrita pel març 1934.

Traduïda, en

amb la col.laboració de Carles Soldevila, i no incloses en aquest volum:

Els fracassats (Les Ratés) drama en catorze quadros de H. R. Lenormand.

La dent vermella (La dent rouge), drama en tres actes del mateix.